

Ruumiimme ovat veden vallassa

Fenomenologi Astrida Neimanisin runon keinoja hyödyntävä essee hahmottelee 'hydro-feminismiä'. Alun perin vuonna 2009 julkaistu teksti on varhainen esimerkki siitä, miten uusmaterialistinen feminismi avaa inhimillistä kokemusta ei-inhimilliselle materiaalisuudelle. Jokaisella ruumiilla on mahdollisuus tulla yli tavanomaisen ruumiskäsityksen, joka korostaa subjektin kiinteyttä ja jatkuvuutta. Neimanis on sittemmin kehittänyt ruumiin-fenomenologista metodologiaa teoksessa *Bodies of Water: Posthumanist Feminist Phenomenology* (2017).

Minulla on jano.

Kun määrittelemme ihmisruumiin vesivaraksi, kysymme samalla radikaalin kysymyksen: mitä tarkoitamme, kun kutsumme itseämme ”ruumiiksi”?¹

Otan käteeni lasin vettä

Kysymys ei ole radikaali niinkään fysiologisessa mielessä, sillä kaksi kolmasosaa tai kolme neljäsosaa ruumiiksi tuntemastamme on vettä. Vesi on ensisijainen biologinen tarpeemme – ilman sitä emme voisi liikkua, rakastaa, puhua, hikoilla

ja valmistaudun siemaisemaan. Kun tämä vesi virtaa minuun, se muuttaa minua hienovaraisilla ja merkittävillä tavoilla. Se sammuttaa janoni, kyllästää kudokseni ja elävöittää vereni. Vesi toimii elintärkeänä kanavana ja viestinviejänä ruumiini kauimmaisten äärien välillä,

tai ajatella. Kysymyksen radikaalimpi puoli on siinä, että koemme veden valtaamien ruumiimme täyttyvän piri-pintaan semioottisesta potentiaalista; niiden fysiologinen toiminta limittyy sosiaalisen, poliittisen, eettisen ja filosofisen merkityksen verkkoihin.

ja tuo välttämättömän virtaavuuden kaikkiin morfoge-neettisiin pyrintöihini: liikkeeseen, kasvuun, puhdistumiseen. Sen ansiosta kämmeneni hermoilevat, sukelimeni intoutuvat, silmäni surevat.

Vesivaroina ruumiimme kietovat yhteen luonnollista ainetta ja kulttuurista merkitystä, tai kuten Donna Haraway sanoisi, ne ovat *luontokulttuuria*. Tämä pätee enemmän ruumiimme vetisyyden vuoksi ja siitä johtuen kuin siitä huolimatta. Veden ansiosta voimme venyttää ja laajentaa sekä fyysisiä ruumiitamme että mielellisiä, tuntevia ja kuvittelevia minuuksiamme.

Mutta silti tämä jano –

Vetinen materialisuutemme tihkuu humanistisen ajattelun sedimenttien läpi. Humanistiset ruumiit ovat

siivoja autonomisia subjekteja. Vesivaroina olemme yhtä aikaa subjekteja ja jotain enemmän. Saatamme huomata, että vatsamme kurinaan mahtuu kokonaisia maailmoja. Koko ruumiillisuutemme onkin ylimäärän varassa; subjektiivisuutemme tulvii yli äyräiden. Nolut vuodot, huokoiset tarpeet, sisustemme vilkas liikenne ja monet muut elämän mikromodaliteetit värähtävät autonomiselta vaikuttavan subjektin pintaa. Gilles Deleuze ja Félix Guattari käsittävät tämän subjektivaation ja desubjektivaation välisen suhteen suhteeksi *molaarisen* (kemiallisen väkevyyden ja vakauden) ja *molekulaarisen* (monien entiteettien epävakaiden törmäilyjen ja reaktioiden) välillä. Molaarinen ruumis on subjektina tarpeeksi eheä ottaakseen hoitaakseen erilaisia ihmisyyden hankkeita. Sen subjektiivisuutta kuitenkin hajottaa molekulaarisen ruumiin myyräntyo, joka paljastaa muita olemisen ja suhteessa-olemisen mikromuotoja.

Mietitään vaikkapa sitä, miten voimakkaan ahdistuksen tai pelon hetket voivat saada ruumiin luovuttamaan vetensä äkillisesti ja yllättäen: kyynelinä, oksennuksena, virtsana ja ulosteina. Tällaiset purkaukset ovat usein eheän subjektin hallinnan tuolla puolen. ”Anteeksi tämä vuodatus”, pyydämme itkukohtauksen jälkeen. ”En ole oikein oma itseni,” pahoittelemme. Kohtelemme tahdonvastaisia ruumiinnesteiden ryöpsähdyksiä häpeällisinä merkkeinä alkukantaisesta biologisuudestamme, uhkana (totaaliselle, molaariselle) ihmissubjektidellemme. Mutta vesi tulvii täyttämään harhaisen binäärisesti hahmotetun railon ”metafyysisen subjektin” ja ”biologisen elämän” välillä. Puute ruumiidemme vesivaroina, siis läkähdyttävä janon tuntemus, voi tosiaan helposti harhauttaa

se rikkoo fokukseni, sirotaa aikeeni yhtä helposti kuin vesi sirottaisi valon. Kurkkuni etsii viimeistä sylkikätköä ja toistuvat nielemisyrikseni harhauttavat minua. En voi keskittyä enkä suunnata ajatuksiani mihinkään suuntaan. ”Mitä sanoit? Missä mennään?”

ja purkaa molaarisen subjekti-minän järjestyksen. Äärimmäisessä nestehukassa kognitiivinen itseymmärryksemme voi kadota kokonaan. Kun kehotan ajattelemaan ruumiita vesivaroina – siis ajattelemaan vesivaroina – ehdotan, että jokaisella ruumiilla on mahdollisuus työntyä

yli tavanomaisen, subjektin ja minuuden kiinteyttä ja jatkuvuutta korostavan ruumiskäsityksen.

Molekulaarinen ruumis hajottaa eheää, subjektivoitunutta, järjestynyttä itseä. Deleuzeä ja Guattaria kiinnostaa kuitenkin myös se, kuinka hallituilta ja vakailta vaikuttavat ruumiimme tiHKuvat ja haihtuvat ajassa ja tilassa. Molekulaarisuus on myös sen tunnistamista, että virtaamme jatkuvasti sisään ja ulos transruumiillisista sommittumista. Elämme sekä kerrostuneina että sekoituvina, ruumiin muodon käytännöllisyyteen turvautuen mutta myös veden vallassa olevien ruumiiden alati muuntuvaan verkkoon laajentuen.

lopultakin juon, ja kun vesi kulkee nieluni läpi ja alas
kurkustani ruumiini muuttuu

Me koostumme enimmäkseen vedestä, ja niin myös asutamastamme planeetasta on kolme neljänestä märkää ja sinistä. Vesi täyttää ja asuttaa hengittämämme kaasut, kyntämämme maan ja ne monituiset toiset lajit, joiden kanssa jaamme vetisen maan. Kuivinkin kasvillisuus, joka nyhtää elonsa aavikko-olosuhteista, koostuu vähintään puoleksi vedestä. Lisätään näihin vesivaroihin meteorologiset

raekuuroksi, sykloniksi, repalemaiseksi kumpupilveksi

ja geofyysiset vesivarat

murtovedeksi, valtamereksi, juoluaksi, järvisuudeksi,

ja pian huomaamme olevamme vesivaroja vesivarojen joukossa, loiskuvamme ympäriinsä märässä maailmassa. Ymmärtääksemme itsemme vesivaroina meidän täytyy siis myös huuhtoa kehokäsityksemme puhtaaksi ihmiskeskeyden riekaleista. Inhimillinen yksilöllisyys on läpimäräksi kasteltua. Myös Deleuze ja Guattari painottavat, että *ruumis* on mikä tahansa aineen ja merkityksen metastabiili koreografia – se pysyttelee fyysisessä olomuodossa vain niin kauan, että se tulee käsitetyksi. Ihmisillä ei ole mitään yksinoikeutta ruumiin käsitteeseen. Minä olen ruumis ja muotoon tullutta vettä, ja niin olet sinäkin – ja niin ovat myös joki, lumipyry, mursu ja tamarindipuu.

jotka kaikki ovat tulleet toisista pilvistä, toisista meristä, ja ovat nyt tislautuneet ja tiHKentyneet minun ruumiini märäksi massaksi. Lopultakin vesi saa kaiken huomioni.

Kun kelaan takaisin tämän veden matkaa vesilasiini, näen kuinka se ensin lorahtaa takaisin vesihanaan, valuu ulos sisääntuloputkea pitkin ja virtailee jalanjalkien, renkaanjalkien, asfaltin ja maankamaran alle saapuakseen Woodward Avenuen vedenpuhdistuslaitokselle. Laitoksen selkeyttimessä se pysähtyy hetkeksi luovutaakseen takaisin ne fluoridit, kloridit ja ammoniakit, joita siihen siellä on kertynyt. Sitten se solisee takaisin maasuodattimien läpi, takaisin sekoittimien läpi, takaisin Hamiltonin sataman sameisiin syvyyyksiin. Päästäkseen vielä kauemmas, Ontario-järveen, juomani vesi jakaantuu: osa siitä haihtuu lämpimäksi rintamaksi, osa

ui Don-jokea ylävirtaan, osa muuntuu takaisin kylmäksi marraskuun tiHKusateeksi. Se muuttuu hyppyhäntäiseksi, jäytiäiseksi, vaeltajasimpukoiksi, nahkiaiseksi.

Mutta pelissä on myös sanastoa suurempia asioita. Vesivarojen jaetussa ontologiassa käymme myös jatkuvaa, monensuuntaista mutta epäsymmetristä vaihtokauppaa. Samalla kun saamme vetisen muotomme muilta planeettamme vesivaroilta (eläimiltä, kasveilta, geofyysisiltä ja meteorologisilta entiteeteiltä) myös luovutamme omaa vettä toisiin vesivarioihin, joista toiset ovat meille hyvin läheisiä, toiset kaukana ja hajaantuneita. Veden kiertokulku ruumiillistuu meissä, mutta tämä kierto ei ole vain lisäämistä ja poistumista. Pikemminkin se on jatkuvan kehkeytymisen ja muodonmuutoksen kiertoa. Kun seuraavat vesivarat ottavat vastaan luovuttamamme veden, ne muokkaavat ja tulkitsevat uusiksi jättämiämme vetisiä jäännöksiä. Vesivaroina otamme osaa moninasiin ja kertautuviin yhteisen luomisen toimiin. Yhteisessä vetisyydessämme olemme, Donna Harawayn sanoin, *kumppanuuslajeja*: me, siis kaikki maailmamme monenlaiset veden valtaamat ruumiit, olemme pääsemättömissä meitä muodostavista merkityksen ja materian virroista. Olemme kaikki toistemme kyydissä ja molekyyalitasolla sitoutuneet toisiimme. Yksikään ruumis ei luo itse itseään: tulemme oleviksi ainoastaan kosketuksissa ja vuorovaikutuksissa toisiin – asukkeina, isäntinä, loisina, vieraina ja kanssamatkustajina, toistemme vuorovesien mukanaan tempaisemina.

Ja kuitenkin: määrällä matkallamme vesivarasta vesivaraksi ilmennämme joka etapilla sekä yhteyttä että tuiki tärkeää eroamista. Molekulaarisuudessamme takerrumme yhä molaarisuuden välttämättömyyteen ja ylläpidämme sumeilla rajoillamme monenlaisia erontekemisen kalvoja. Niiden avulla pelastumme avomerelle ajautumiselta.

Myöhemmin, kun lasillinen vettä etsiytyy vatsastani munuaisiini ja rakkooni ja tunnen kasvavan kiireellistä tarvetta päästä vessaan, mietin, mitkä omista pienistä merkityksistäni ja materiaaleistani pakenevat minusta tämän väistämättömän poistuman myötä:

Näissä kosteissa transruumiillisissa väleissä meitä huoltavat ja muovaavat kalvot, jotka myös varjelevat erityisyyttämme. Kalvojen äärellä kuitenkin mieleen putkahtaa kysymyksiä kuin pisaroita vuotavasta hanasta,

natriumlauryylisulfaatti,
dietyyliamiini,
metyylielohopea,
polykloorattu bifenyylä,
bisfenoli-A,
butyylihydroksitolueeni,
rikkidioksidi,
etyleenidiamiinitetraetikkahappo,

yleensä huomaamatta, mutta lakkaamatta:

parasetamoli,
ibuprofeeni, estrogeeni,

progesteroni, haloperidoli,
diatsepaami, fluoksetiini...

millaista vastuuta, millaista vastausta, näillä suhteel-
lisuuden vyöhykkeillä vaaditaan? Kuinka voisimme
maksaa velat, antaa vastalahjat, hyvittää varkaudet näille
vesivaroille – tai edes aloittaa?

Mutta ehkä tarkoitan tätäkin
kun sanon, että samalla kun pääsen
eroon uupumuksestani, epävakaudestani,
saatan jättää jälkiä
jännityksestäni, alistumisestani, rakkaudestani?

Lopulta itsemme ymmärtäminen ensisijaisesti vesivaroina
ei siis tarkoitakaan pelkästään ruumiin ontologian uudel-
leenajattelua vaan myös moninaisten veden vallassa olevien
ruumiiden välisten suhteiden uudelleenajattelua. Näiden
ruumiiden kanssa olemme pääsemättömästi kanssaole-
misen suhteessa. Kanssaoleminen tarkoittaa, ensinnäkin,
olentojen tai ruumiiden järjestystä. Kanssaoleminen

kun janoni väistyy, tajuan että kaikki
vesi ei muutuakaan minuksi. Osa siitä
läpäisee suoleni seinämät ja
liikkuu sivusuuntiin kohti uutta
molekulaarista potentiaalia, sisäiselle
rajaseudulla jossa olen virtaava
jossa elimistöni lainehtii
kantaen sinua hellästi aalloillaan.

on olemisen logiikka, joka muistuttaa meitä siitä, että
emme elä vain itsessämme vaan toisten ruumiiden ja
olioiden kanssa ja kautta. Mutta tämä virtaavan elämän
logiikka ei ole vain jonkin varassa ja jonkin lävitse – se on
myös elämää jonkin ansiosta ja jotain varten.

sinä, sinä se olet se oseaaninen tunne, vedenpaisumus
lapsiveden mahdollisuuksien lähteessä.

Elämme velassa toisille veden olioille, jotka ovat meidän
kantaneet, varhaisimmasta alkuliemestä neljän miljardin
vuoden takaa aina viimeisimpään äitimme kohdun al-
taaseen, ja samalla vaalimme ja mahdollistamme jäl-
keemme tulevia veden olioita: lapsivetisen sisämaail-
mamme ravitsemaa alkioita ja maan humusta, jota lo-
pulta päädyimme kastelemaan. Maasta sinä olet tullut ja
vedeksi sinä olet tuleva.

Kun tunnustamme, että vesiemme kierto ei ole pel-
kästään haihtumista, tiivistymistä ja satamista vaan myös
epäsymmetrisiä kulkuja ja keskinäisiä limittymisiä, hu-
omaamme ontologian olevan jo lähtöjään etiiikkaa. Kun
elämme vesivaroina, olemme pakotettuja mieltämään
ruumiillisuutemme sekä suhteelliseksi että seuraamuksel-
liseksi. Se voi vaikuttaa toisiin ruumiisiin myrskyn voi-
malla, sekä rajusti että huomaamattomasti.

ääneni värähtelevät
ja saavuttavat sinut näiden

sisäisten aaltojen läpi vaikka minä en
aina kuule mitä sanot.

Mitkä ruumiit ovat vaarassa kuivua, kun pumpppaan
vettä maasta? Mitkä tukahtuvat paisuvien merien tulviin
ja kohoaviin lämpötiloihin johtuen siitä, mitä olen pum-
pannut tuulten virtoihin, tai koska en ole pitänyt tulva-
valleja kunnossa? Mitä ruumiita kastellaan vain koleran
kyllästäväällä vedellä tai elohopean saastuttamalla vedellä,
koska en suostu näkemään ja kuulemaan ja tuntemaan
vastuuta joistain ruumiista? Kuinka voisin vaalia tätä ja-
noista elämää ja auttaa sitä kukoistamaan?

Toisten mielestä veden etiikan täytyy lähteä kansain-
välisestä tunnustuksesta, että oikeus veteen on perustava
ihmisioikeus. Tunnustaminen voi todellakin auttaa kor-
jaamaan sitä, että ihmiset ovat yksityistäneet, vallanneet
ja saastuttaneet planeettamme elinesteitä. Mutta riit-
tääkö ihmisten vesioikeuksien takaaminen ohjaamaan
tarpeeksi huomiota myös ihmisten piiriä laajemmalle
vaikuttaviin juoksutuksiin, ylivuotoihin ja säilömiseen?
Yksilö- ja ihmiskeskeinen ihmisioikeusparadigma ei
pysty ottamaan huomioon kaikkia niitä vesivarvoja, joita
kannan ja päästän tipoittain, jälkinä ja jäännöksinä.

Ehkä meidän täytyykin aloittaa siitä, että tunnustamme
olevamme osa radikaalisti ruumiillista yhteisvettä, ja että
meidän täytyy kuunnella siinä uivien moninaisten ruu-
miiden erilaisia tarpeita. Tässä määrässä verkossa olemme
aina alavirralla toisiimme nähden – yksilöinä ja lajeina,
biologisella, geologisella ja semioottisella tasolla – ja
meidän on kaikkien otettava vastuuta yhteisestä hyvin-
voinnista. Mutta molaarisina ja molekulaarisina ruumiina

Näinä aikoina tunnen kierron vatsassani,
varpaat kylkiluideni välissä.

meillä on valta saastuttaa ja rajata, mutta myös ravita
ja runsastuttaa. Meillä kaikilla on mahdollisuus, oman
määrän lihamme kudoksissa, vaalia yhteistä uudistumis-
tamme.

Sinä kasvat ja kehkeydyt, poijuna
omassa poukamassani. Ja niin
pohdin, mihin muihin
mielikuvitusta uhmaaviin ihmetekoihin
vesivara pystyykään?

Suomentanut Kaisa Kortekallio
(Alun perin: We Are All Bodies of Water. Teoksessa
Water: Alphabet City Magazine 14. Toim. John Kne-
chtel. MIT Press, Cambridge (Mass.) 2009, 82–91.)

Suomentajan huomautus

- 1 Alkuperäistekstin monimerkityksinen "bodies of water" ei käänny
suomeen suoraan. "Bodies of water" viittaa vesimuodostumiin,
kuten jokiin, järviin, meriin ja pohjavesivarastoihin. Tässä teks-
tissä on käytetty sanaa "vesivarat". Alkuperäistekstin poeettisen
tyylin vuoksi valinnassa painottuu verbaalinen estetiikka käsitteel-
lisen täsmällisyyden sijaan. "Body" on pääsääntöisesti käännetty
"ruumis", vaikka se kantaakin myös "muodostuman" ja jopa
"kappaleen" merkityksiä.